

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI DOLGOZAT

SZERZŐ: LAKESZ VIVIEN

2014

Az állatvédelem büntetőjogi szabályozása

2014

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar
Bűnügyi Tudományok Intézete, Büntetőjogi Tanszék

Konzulens:

Dr. Nagy Richárd r. őrnagy

Dr. Schubauer László

Főiskolai docens

Készítette: Lakesz Vivien

Szak: Bűnügyi Igazgatás

Szakirány: Bűnügyi Nyomozó

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETÉS	4
II. TÖRTÉNETI HÁTTÉR.....	6
1. Ember és állat kapcsolata	6
2. Állatvédelem Magyarországon.....	8
III. A BÜNTETŐJOGI SZABÁLYOZÁS ELŐZMÉNYE :.....	11
AZ ÁLLATOK VÉDELMEÉRŐL ÉS KÍMÉLETÉRŐL SZÓLÓ 1998. ÉVI XXVIII. TÖRVÉNY	11
1. Állategészségügy	14
2. Állatkísérletek.....	15
IV. AZ ÁLLATVÉDELEM BÜNTETŐJOGI SZABÁLYOZÁSA A KORÁBBI BTK- BAN	18
V. A HATÁLYOS BÜNTETŐJOGI SZABÁLYOZÁS	25
VI. KAPCSOLÓDÓ BŰNCSELEKMÉNYEK.....	31
1. Orvhalászat	31
2. Orvvadászat	33
3. Tiltott állatviadal szervezése.....	35
VII. AZ ÁLLATKÍNZÁSSAL SZEMBENI FELLÉPÉS LEHETŐSÉGEI.....	38
1. A civil szervezetek szerepe.....	38
2. Civil szervezetek és a hatóság együttműködése	39
3. Felelősségre vonás lehetőségei	40
4. Tendenciák.....	40
VIII. KONKLÚZIÓ.....	43
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.....	44
IRODALOMJEGYZÉK	45
MELLÉKLETEK.....	47

„Egy nemzet nagysága és erkölcsi fejlettsége híven tükröződik abban, ahogyan az állatokkal bánt.”

Mahatma Gandhi

I. Bevezetés

A környezetünk védelme és azon belül az állatvilág védelme hosszú időn keresztül a jelentőségéhez képest méltánytalanul elhanyagolt volt. Az emberekben mindaddig nem merült fel a változtatás igénye, míg a közvetlen környezetükben nem tapasztaltak olyan esetet, amely megbotránkoztató, figyelemfelkeltő lett volna.

A társadalmi igény az állatkínzás védelmére a XX. században jelent meg. A hosszú folyamat ekkor indult meg igazán. Ehhez hozzájárult, hogy több fajt is a kihalás veszélye fenyegetett, a vadászat, az illegális állatkereskedelem, a természetes élőhelyek megszűnése stb. miatt. Említést kell tennünk az állatokkal való kíméletlen bánásmódról, amelyért az ember a felelős. Az őskor óta élnek állatok az emberek mellett, folyamatosan alakult ki a kapcsolat ember és állat között. A koronként változó szokások, magatartási formák megjelentek az állatokhoz való viszonyulásban.¹

Az állatvédelem területéről elmondhatjuk, hogy globális problémát jelentett a megoldása. A társadalom viszont idővel felismerte, hogy változtatásra van szükség. Ebben a változásban az embereknek, az államoknak globálisan együtt kell működniük. Csak így lehet egy ilyen szintű problémát hatékonyan megoldani.

A büntetőjogi kodifikáció jelentette a legfontosabb előrelépést, de fontos, hogy a társadalom is kellően érzékennyé vált az állatkínzással és az állatokkal való megfelelő bánásmóddal kapcsolatban.

¹ A magyar jogrendszer átalakulása - Paulovics Anita: Az állatvédelem jogi szabályozása 881. oldal

Az állatvédelem tulajdonképpen nem más, mint az állatvilágot különböző irányokból fenyegető veszélyekkel szembeni óvó tevékenységek foglalata.²

E fogalom körébe vonható a természetvédelem, a vad- és halgazdálkodás állományvédelme és az állatbetegségek megelőzésével foglalkozó állategészségügy.

Összességében elmondható, hogy két évtizeddel ezelőtt az állatvédelemmel kapcsolatos jogszabályok teljes egészében hiányoztak hazánkban. Húsz év alatt azonban a különböző kezdeményezések eredményeként lényeges előrelépés történt. Napjainkban az állatvédelemmel kapcsolatos joganyag megfelel az Európai Unió elvárásainak, ennek ellenére a jogterület továbbra is képlékeny, melyet a jövőben továbbfejleszteni szükséges. Témám választását azzal indokolnám, hogy az állatvédelem kérdésköre rendkívül érdekes és kalandos, hosszú utat tett meg a mai szintre való eljutásáig. Dolgozatomban ezt a hosszú folyamatot szeretném bemutatni, továbbá azt, hogy az állatvédelem jelenleg fennálló jogi szabályozása hogyan jelenik meg a gyakorlatban.

² Dr. Balogh István: Az állatvédelem egyes kérdéseiről 3. oldal

II. Történeti háttér

1. Ember és állat kapcsolata

Őskor:

Kb. 2, 5 millió éve váltak ki az ember ősei a természetből, az állatvilágból. Fejlődésük során kialakult az eszközhasználat, a lét fenntartása érdekében halászni, vadászni kezdtek. Szoros volt a kapcsolat ember és állat között. Gondoljunk csak a táplálékra, ruházatra vagy a szerszámokra.

A civilizáció folyamatában megjelent az emberi tudatosság, ennek következtében pedig egyes állatok házasítása, a domesztikáció. A házasítás folyamata mintegy 12 ezer évvel ezelőtt történhetett a kutya, macska, kecske, juh stb. befogadásával. Az állattartónak ekkortól saját érdeke volt az állatairól való gondoskodás.

Ókor:

Az ókori államokban az állatok forgalomképes dolgoknak számítottak. Adhatók, vehetők, örökölhetők voltak. A tilosban legelő állat által okozott kárért a gazda perelhető volt.

Az állatok védelme jogi szabályozásban még nem jelent meg. Voltak államok ahol az állatok tisztelete vallássá, az állatok pedig istenekké váltak. Ennek példája az ókori Egyiptom, ahol a macskát szent állatként tisztelték. Az ókori ember szórakozásához tartoztak a különböző állatviadalok.

Középkor:

A civilizációs igény az állatviadalok betiltására a középkorban sem jelent meg. Európában Anglia tett több kísérletet az állatviadalok betiltására, azonban egyik sem járt sikerrel. Ennek oka a társadalmi igény hiánya lehetett. Rendkívül népszerűek voltak az állatviadalok.

Tartottak viadalt kutyákkal, medvékkel. Ilyen volt például a Medvehecc, amely az angol nemesség fő szórakozásának számított.³

A nyugati szemlélet általában kevésbé becsüli az állatokat, mint a keleti. Gondoljunk csak arra, hogy keleten az állatokat istenként tisztelik, ünnepek, szertartások kötődnek

³ <http://kutya.hu/Cikk.aspx?id=4446>

hozzájuk. Mindezek ellenére a nyugati világban jelent meg először az állatok jogaiért küzdő mozgalom.

Angliában a XIX. században szerveződött az első állatjogi mozgalom annak érdekében, hogy ne végezzenek érzéstelenítés nélkül állatkísérleteket. A mozgalom hatására korlátozásokat vezettek be és több állatvédő egyesületet alapítottak. A fellépés és aktivitás azonban nem tartott sokáig, a XX. század elejére ismét csökkent az állatkísérletekkel szembeni ellenállás. E század második feléig a téma háttérbe szorult, kevés nyilvánosságot kapott.

A 60' - as években jelentek meg a különböző humanista mozgalmak, amelyek iránt nagy érdeklődés mutatkozott.

Új állatjogi mozgalmak alakultak:

- 1961-ben jött létre a Természetvédelmi Világalap (World Wide Fund for Nature, WWF), a világ legnagyobb civil természetvédelmi szervezete, amely 96 országban, köztük Magyarországon tevékenykedik
- 1971-ben jött létre a Greenpeace környezetvédelmi csoport, mely azóta is tevékenyen működik.
- 1980-ban a People for the Ethical Treatment of Animals (PETA), akik az állatokkal való etikus bánásmódért küzdenek.

1992-ben alakult a nemzetközi delfinvédelmi törvény.

A fentiek értelmében kijelenthetjük, hogy a nyugati világ megváltozott. Fogékonnyá váltak az állatok jogaival kapcsolatban, nagyobb jelentőséget tulajdonítanak az állatok védelmének. Ezt mi sem mutatja szemléletesebben, mint a napjainkban vegetáriánus életmódot folytatók növekvő száma.

Az állatok erkölcsi státusza

Egyre inkább előtérbe kerül az a tény, hogy az állatoknak van erkölcsi státuszuk, illetve vannak jogaik is. Az állatok önálló erkölcsi státusszal rendelkeznek. Tehát, a hangsúly nem az állatnak az emberhez fűződő viszonyán van, hanem az állaton magán. Például egy kutya saját jogán is rendelkezik erkölcsi jelentőséggel, nem csupán az emberhez való viszonya okán. Azért helytelen dolog állatot kínozni, mert ezzel alapos ok nélkül súlyos sérüléseket okozunk neki. Tehát kimondhatjuk, hogy az állatok rendelkeznek erkölcsi státusszal, így az állatok, jelen esetben a kutya, saját jogán rendelkezik jólléttel.

Lássunk egy példát arra, amikor a kutya-ember viszonyában vizsgáljuk a kutya erkölcsi státuszt: egy értelmes ember tudja, hogy kutyát „szórakozásból” brutálisan rugdosni helytelen dolog. De vajon miért helytelen? Azért, mert ez kegyetlen dolog, a kegyetlenség pedig bűn. Ráadásul az ilyen bűnök elkövetése hosszú távon bizonyítottan növeli az esélyét annak, hogy előbb-utóbb az emberrel szemben is elkövet az illető „kegyetlenséget”, azaz valamilyen típusú (általában erőszakos) büntetendő cselekményt.

Tehát, aki az állatokkal durván bánik, mert nem érzi ennek súlyát, az valószínűleg az emberekkel is megteszi ugyan ezt. E ténymegállapítást a következő adattal támasztanám alá: egy amerikai felmérés szerint a családon belüli erőszakot elkövetők 88%-a korábban állatkínzóként került a hatóságok látókörébe. Nincs ez másként Magyarországon sem. Tehát társadalmi szempontból azért is nagyon fontos az állatkínzások nyilvánosságra kerülése, mert ezáltal talán megelőzhetővé válnak a későbbi, embereken elkövetett erőszakos bűncselekmények.

2. Állatvédelem Magyarországon

Az evolúciós fejlődés során az állatvilág az embernek való kiszolgáltatottsága miatt az ember védelmére szorul.

Az állatvédelem területének meghatározása nem egyszerű. Állatok élhetnek a földön, vízben, levegőben, vagy akár közvetlen környezetünkben háziállatként, házi kedvencként. Az állatvédelem fogalmát bármely oldalról is vizsgáljuk, abban az állatok szerepelni fognak.

„ Az állatvédelem tulajdonképpen nem más, mint az állatvilágot különböző irányokból fenyegető veszélyekkel szembeni óvó tevékenységek foglalata. E gyűjtőfogalom körébe vonható az állatvilág teljességének, fajtagazdagságának megóvására szakosodott természetvédelem, az állatbetegségek megelőzésével és leküzdésével foglalkozó állategészségügy, továbbá a vad- és halgazdálkodási állományvédelem.,,- Ávtv. indoklása

Magyarországon az 1998. évi XXVIII. törvény életbelépéséig az állatvédelemről jogszabály nem született. Ezt megelőzően közvetve érintették az állatokkal kapcsolatos szabályokat.

Az állatkínzást hazánkban először a Csemegi kódexhez kapcsolódóan az 1879. évi XL. törvénycikk, a kihágásokról szóló magyar büntető törvénykönyv (Kbt.) a közrend és a közszemérem elleni kihágások között, a 86. §-ában rendelte büntetni, a következőképpen:

„Aki nyilvánosan, botrányt okozó módon állatot kínoz, vagy durván bántalmaz, úgyszintén, ki az állatkínzás ellen kiadott rendeletet vagy szabályrendeletet megszegi: nyolcz napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.”

A védett jogi tárgy tehát a közrend, a köznyugalom volt, ezzel összefüggésben a bűncselekmény csak nyilvánosan, nyilvánosság előtt volt elkövethető. A tényállás minden, tehát nem csak a gerinces, házasított, emlős, vagy veszélyes állatot védelemben részesítette. A kihágást, mint bűncselekményi kategóriát az 1955. évi VII. törvényerejű rendelet szüntette meg.

1955-től az állatkínzás a büntetőjogon kívülre, a szabálysértési jogba került. Az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Kormányrendelet lényegében a Kbt. rendelkezéseinek megfelelően szabályozta az állatkínzás tényállását. A tényállást lényegesen módosította a 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet. E rendelet már az állatkínzás tényállásánál figyelembe vette az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (Ávtv.) szabályait. Az állatkínzás szabálysértését ezt követően már csak gerinces állat vonatkozásában lehetett elkövetni bántalmazással, fizikai fájdalom okozásával, természetével ellentétes cselekedetre kényszerítéssel, szükségtelen és felháborodást vagy riadalmat keltő beavatkozással, vagy nem megfelelő tartással, ha ez fizikai fájdalmat, egészségkárosodást vagy megbetegedést okoz. Az állatkínzás tényállásával a közrendet, a köznyugalmat kívánta védeni. 1999-től a védelem köre azonban csak a gerinces állatokra szűkült.⁴

A Szabálysértési rendelet 2. §-a értelmében:

„Aki

a) gerinces állatot közterületen vagy nyilvános helyen, mások felháborodására alkalmas módon bántalmaz, annak akaratlagosan fizikai fájdalmat okoz, illetőleg természetével ellentétes cselekedetre kényszerít,

⁴ www.debreceenijogimuhely.hu – Bárándy Gergely: Az állatkínzás jelene és jövője

b) gerinces állaton szükségtelenül olyan beavatkozást végez, amely alkalmas arra, hogy másokban felháborodást vagy riadalmat keltsen,

c) gerinces állat tartásának minimális feltételeit nem biztosítja, a tartás módszereivel az állatnak fizikai fájdalmat, egészségkárosodást, megbetegedést okoz,”

ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal volt sújtható, továbbá vele szemben helyszíni bírság kiszabásának is helye volt.

Az 1980-as években széleskörű társadalmi kezdeményezés bontakozott ki egy átfogó állatvédelmi törvény megalkotása iránt. A jogalkotást egyre erőteljesebben sürgetik az állatvédő egyesületek, állampolgárok és a különböző sajtószervek. A mozgalmat támogatják a tudományos élet egyes jeles képviselői is.

E társadalmi igényt az állatokkal való érintkezés különböző területein sokasodó riasztó jelenségek táplálják. Az állattartói felelőtlenség, a hozzá nem értés, a kíméletlenség és a rosszul értelmezett gazdálkodási érdek az embernek kiszolgáltatott állatok nagy tömegét teszi ki nap, mint nap szükségtelen szenvedésnek. A jelenség folyamatos újratermelődése és az állami szervek passzivitása a közvéleményben aggodalmat és elégedetlenséget ébreszt. Ma már nyilvánvalóan nem tűrhető el, hogy bárki közönyösen viseltessen az állatoknak okozott szenvedésekkel szemben. Ezért szükségessé és időszerűvé vált az állatvédelmi törvény megalkotása.

A szabályozáshoz vizsgálni kellett a társadalmi igényeket, a jogi szabályozás helyzetét, figyelemmel kellett lenni a nemzetközi szabályozásra, annak tartalmára.

Fontosnak tartom megemlíteni a Herman Ottó Egyesületet, amelyet Herman Ottó, a nagy polihisztor, természettudós, hozott létre. Magyarország első, s sokáig egyetlen állatvédő egyesülete Európában is az elsők között alakult meg.

Végül átfogó megoldásként született meg a fent már említett Ávtv.

III. A büntetőjogi szabályozás előzménye :

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény

„Az Országgyűlés

- annak tudatában, hogy az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, tiszteletben tartásuk, jó közérzetük biztosítása minden ember erkölcsi kötelessége,

- elismerve azt a megkülönböztetetten nagy értéket, amelyet az állatvilág egésze és annak egyedei jelentenek az emberiség számára,

- kifejezve azon szándékát, hogy Magyarország tevékeny módon részt vállaljon az állatok védelme és kímélete érdekében kifejtett nemzetközi erőfeszítésekből,

az állatok ésszerű védelmének és kíméletének biztosítása érdekében az alábbi törvényt alkotja:,,

A törvény XI. fejezetből áll, 1999. január elsején lépett hatályba. Elvi alapjai a törvény preambulumban és az 1. §-ában is megfogalmazásra kerülnek.

Ezek a következők:

- az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, így tiszteletben tartásuk, jó közérzetük biztosítása minden ember erkölcsi kötelessége
- az állatvilág nagy érték az emberiség számára, külön figyelmet érdemel;
- *„törvény célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait.”*

Véleményem szerint a hosszú idő elteltével megvalósult törvényi szabályozás átfogó, a társadalmi és nemzetközi elvárásoknak megfelelő, kellő részletességgel foglalkozik mind a kedvtelésből tartott állatok, mind a haszonállatok tartási körülményeivel, az állatpanziókkal, állatkertekkel, a halászattal, vadászattal stb.

A törvény alapfogalomként határozza meg :

3. § (1.) „ Állattartó: az állat tulajdonosa, illetve aki az állatot vagy az állatállományt gondozza, felügyeli.,,

Az állattartó fogalmának meghatározása azért fontos, mert ő az a személy aki az állat tulajdonosa, ezáltal gondozási kötelezettsége áll fent vele szemben.

Az Ávtv. 3. §-a ismerteti az állatkínzás fogalmát:

„ az állat szükségtelen, fájdalmat okozó bántalmazása, vagy olyan hatást eredményező beavatkozás, bánásmód, valamint szükségleteinek olyan mértékű korlátozása, amely tartós félelmet vagy egészségkárosodást okozhat, továbbá az öröklődő betegségben szenvedő – nem kísérleti célra szánt – állategyed tenyésztése, szaporítása. ”

Az Ávtv. hatálya

- Területi hatály: A törvény hatálya Magyarország egész területére kiterjed. Nem tesz kivételt sem egyes országrészekkel, sem pedig az országunkba érkező külföldiekkel.
- Személyi hatály: A törvény mindenkire vonatkozik aki Magyarország területén tartózkodik.

A törvény hatálya alá tartozó állatok:

„2. § (1)

a) a gazdasági haszon céljából tartott, igénybe vett állatokra;

b) a kutatási-kísérleti célra szolgáló állatokra, a diagnosztikai vizsgálat és az oltóanyag-termelés céljából tartott állatokra, a génbankként kezelt állatokra, a géntechnológiával módosított gerinces állatokra, valamint a tudományos ismeretterjesztés és az oktatási demonstráció céljából tartott állatokra;

c) a verseny- és sportcélra tartott állatokra;

d) a pásztorebekre, az őrző-, védő-, mentő-, jelző-, vakvezető, rokkantsegítő és terápiás kutyákra;

e) a vadászatra alkalmazott állatokra, ha jogszabály másképpen nem rendelkezik;

f) a mutatónyos vagy bemutatási célra szolgáló állatokra;

g) a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a nemzetbiztonsági szolgálatok és a közfeladatokat ellátó őrszolgálatok feladatainak ellátását szolgáló állatokra;

h) a kedvtelésből tartott állatokra;

i) a veszélyes állatokra, a háziasított állatok gazdátlan egyedeire (kóborállat), az állatkertekben, a vadaskertekben és a vadasparkokban élő (tenyésző) állatokra, továbbá a vadon élő fajok bármilyen célból fogva tartott egyedeire, ha külön jogszabály másként nem rendelkezik.”

A törvény példázó jelleg helyett taxatív felsorolást tartalmaz, tehát a törvény rendelkezései csak a taxációban szereplő állatokra vonatkoznak. A törvényalkotó kimerítő felsorolásra törekedett, ez azonban az alkalmazásban problémákat vethet fel.

Meg kell jegyezni, hogy az állatvédelmi törvény több helyen indokolatlan megkülönböztetést tartalmaz a gerinctelen állatokra, illetőleg a baromfikra és a nyulakra vonatkozóan. Nincs jogunk azt feltételezni, hogy egyes állatok, például a nyúl vagy a baromfi kevésbé érez fájdalmat, mint a többi. Tudományosan bizonyított és elfogadott tény, hogy minden élőlény érez fájdalmat.⁵

A tudomány állása szerint nem lehet eldönteni, hogy melyik faj egyedei milyen mértékben éreznek fájdalmat.

Az állatok tartásának és védelmének általános szabályai

4. § (1) Az állattartó köteles a jó gazda gondosságával eljárni, az állat fájának, fajtájának és élettani szükségleteinek megfelelő életfeltételekről gondoskodni.

A fentebb már említett állattartó feladata az állatai szükségleteinek megfelelő kielégítése, életkörülményeinek biztosítása. Az állattartó lehet a tulajdonos, de lehet a felügyelettel megbízott személy is. Tekintettel kell lenni az állat nemére, korára, figyelembe kell venni az állat jellemző magatartását, viselkedését. Ezt követően alakíthatók ki az életfeltételeik.

A gondozási kötelezettségnek ki kell terjednie az állat:

- élelmezésére, itatására
- pihenésre
- időjárási körülményeknek megfelelő védelemre
- mozgástér biztosítására

A törvény említi a tenyészállatokat, a háziállatokat, és a veszélyes állatokat.

Az állatvédelmi törvény a tenyésztés részletes szabályait nem tartalmazza, azokról külön jogszabály rendelkezik.

Az állatvédelmi törvény előírja, hogy a helyi önkormányzatok fontos szerepet játszanak az állatvédelemmel kapcsolatos szabályozásban. Például a helyi állattartás szabályait az önkormányzatoknak rendeletben kell megállapítaniuk. Ez az előírás számos problémához vezetett, a megfelelő szakértelem hiánya miatt.

⁵ Zoltán Ödön: Dolgok és állatok 914. – 915. oldal

1. Állategészségügy

Az állategészségügyi igazgatás legalapvetőbb feladatai a fertőző állatbetegségek megelőzése, leküzdése és az állategészségügyi szakmai feladatok, szolgáltatások szervezése.

Az állategészségügy hatóköre az állatok élőhelyétől és hasznosítási módjától függetlenül valamennyi állatfajra és valamennyi állatokkal kapcsolatos tevékenységi területre kiterjed.

Az állatvédelem fontos részét képezi az állatok egészségének védelme, ami közvetve összekapcsolódik az emberek egészségének a védelmével. Gondoljunk csak az állati eredetű élelmiszerekre, azok felhasználására és fogyasztására, melyen keresztül közvetlenné válik a kapcsolat ember és állat egészsége között. Mindezekre tekintettel fontos cél a járványok megelőzése és felszámolása, az állatbetegségek gyógyítása.

Alapjogszabály az állategészségügyről szóló 2005. évi CLXXXVI. törvény. A törvény kiterjed az állatok tárolásának, szállításának, felhasználásának állategészségügyi és higiéniai feltételeire. Az állat gyógyítására vonatkozó követelményekre, az állatgyógyászati termékek forgalomba hozatalára, gyártására is tartalmaz előírásokat.

Állatmenhelyek, panziók

Az állatkert és az állatotthonok működésével kapcsolatos szabályokat a 3/2001. (II.23.) KÖM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet tartalmazza. Az állatvédelmi törvény az állatpanziókat és állatmenhelyeket közös név alatt állatotthonnak definiálja.⁶

Ez a közös név nem szerencsés hisz a két intézmény között jelentős különbségek vannak. Az állatmenhely olyan intézmény, amely az állatvédelem közhasznú feladatának ellátásaként a gazdátlan állat ideiglenes, vagy állandó elhelyezését biztosítja és tevékenységét ellenszolgáltatás nélkül végzi, felelősséget vállalva a környezetükbe lévő emberek, és a lakóköznyezet biztonságáért.

Gazdátlan, kóbor állatok elhelyezésére szolgál, általában civil kezdeményezésre jön létre. Nehézséget okoz a fenntartásuk. Napjainkban egyre több állatmenhely létesül, amely egyrészt szomorú, hisz ez azt jelenti, hogy egyre több állat szorul ilyen segítségre,

⁶ A magyar jogrendszer átalakulása - Paulovics Anita: Az állatvédelem jogi szabályozása 889. oldal

másfelől viszont pozitív dolog az, hogy ezek a menhelyek ellenszolgáltatás nélkül befogadnak minden rászoruló állatot és teljes odaadással gondoskodnak róluk.

Az állatpanzió pedig olyan intézmény, amely díjazás ellenében vállalja, az állat meghatározott időre szóló megőrzését. Felelősséget vállal az ellátásáért, egészségéért, valamint a környezetükben élő emberek biztonságáért.

Az állatpanzió általában vállalkozásként működik, profitorientált. Nem küzd a fenntartás nehézségeivel, jellemzően tehetősebb állattulajdonosok házi kedvenceinek átmeneti elhelyezését biztosítja.

A XXI. században rendkívül népszerűvé vált a hobbyból való állattartás, olyannyira, hogy egyes emberek úgy cserélgetik az állataikat, mint a ruháikat. A legnagyobb gondot viszont az jelenti, hogy ezek az emberek nem gondoskodnak „megunt,” állatuk megfelelő elhelyezéséről, hanem kiteszik őket az utcára. Ezek az emberi magatartások nem csak azért ítélandók el mert az állatnak szenvedést okoznak, hanem mert ezáltal az emberek biztonságát, életét, testi épségét is veszélyeztetik. Az utóbbi időben a kóbor állatok, elsősorban a kutyák száma jelentősen megnőtt. Ennek elsődleges oka az emberi felelőtlenség.

Az állatotthon és az állatmegőrző panzió létesítését a jegyző engedélyezi. Az engedély kiadásának általános feltétele: az állattartás jogszabályban meghatározott feltételei rendelkezésre állnak, valamint a rendszeres állatorvosi ellátás biztosított. Az állatotthon működtetésének nem szabad sértenie a köznyugalmat. Az állatotthon vezetőjének vagy alkalmazottjának megfelelő szakirányú végzettséggel kell rendelkeznie.

Az állatotthonok működését az engedélyező hatóság folyamatosan ellenőrzi.

Állatotthont magán-, és jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezet létesíthet, meghatározott feltételek megléte esetén.

2. Állatkísérletek

Az állatvédelem terén az állatkísérletek kérdése az egyik leginkább a figyelem fókuszában álló terület. Az állatkísérletek a XIX. század elején jelentkeztek fontos tudományos tevékenység formájában. Hosszú időn át az állatkísérletekkel szembeni szervezett tiltakozás egyetlen kísérletet sem tudott leállítani.

Az első, úttörő lépés 1977-ben következett be, amikor New Yorkban leállították a macskák szexualitásával kapcsolatos kísérleteket. A New York-i Természettudományi Múzeum kutatói ugyanis 16 éven keresztül vizsgálták a macskák szexuális életét. A vizsgálatok során különböző módon megcsonkították az állatokat, eltávolították az agyuk egyes részeit stb. A nyilvánosság megdöbbenve fogadta a fent említett tényeket, sőt a kutatók többsége tudományos szempontból jelentéktelennek tartotta az elért eredményeket.⁷

Bebizonyosodott, hogy éveken keresztül macskák ezreit áldoztak fel olyan célra, amelynek hasznos eredménye nem keletkezett, felesleges volt. Az ilyen és ehhez hasonló megtörtént esetek felháborodást keltettek és keltenek ma is az emberekben.

Az állatkísérletek pártolói a kísérletek hasznosságát hangoztatják. Úgy mint, hogy kiemelt szerepük volt a kísérleteknek az Alzheimer – kór, az AIDS, különböző örökletes betegségek, a rák, és a malária kutatásában. Noha az állatkísérletek többsége emberi célokat szolgál, de felvetődik a kérdés, hogy ez a kijelentés, hogy „emberi célok érdekében, ez feljogosít minket arra, hogy állatok millióit csonkítsunk, öljünk meg? A kérdés a mai napig vitatott, mindig voltak és lesznek is pártolók és ellenzők. Véleményem szerint nem vitatható az állatkísérletek tudományos kutatásokban betöltött szerepe, azonban ezt is bizonyos keretek közé kell szorítani. Magyarországon a részletes szabályokat a 243/1998. (XII.31.) Kormányrendelet az állatkísérletek végzéséről határozza meg. A szabályozás célja az állatkísérletek számának csökkentése. A rendelet értelmében tilos kísérletet végezni szépitőszerek, dohánycikkék vagy lőszer előállítás céljából. Vegyipari termékek, festékek, fertőtlenítőszer előállítás érdekében viszont nem tiltja az állatkísérletek végzését. Sajnálatos ez, mert az állatkísérletek többsége napjainkban alternatív módszerekkel helyettesíthető lenne. Ilyen például a számítógépes modellezés, ami megbízhatóbb és olcsóbb is mint a kísérlet.

A mai napig vitatott kérdés, hogy a libatömés állatkínzás-e? Ezt a kérdéskört azért tartom fontosnak megemlíteni dolgozatomban, mert Magyarország Európa egyik legnagyobb libamájexportőre, illetve heves viták támadtak a közelmúltban e témával kapcsolatban. Az állatbarátok egyértelműen azt állítják, hogy igen, mert a szerencsétlen szárnyas tömés közben szenved, és stresszhatásnak is ki van téve. Az állatorvosok viszont egyértelműen bebizonyították, hogy a szakszerű libatömés nem okoz fájdalmat a libáknak. A tömött és

⁷ David DeGrazia: Az állatok jogai 117. oldal

nem tömött liba összehasonlító bonctani vizsgálatával megállapították, hogy a tömőcső egészségkárosodást nem okoz. A „kényszertömés“ kifejezést hangulatkeltőnek és félrevezetőnek tartják a szakemberek. A tömés fájdalommentességét támasztja alá az is, hogy azt megelőzően az állat nem fél, nem mutat menekülési reakciókat. Az Európai Unió tagországaiban, főleg Magyarországon nagy vitákat vált ki a kényszertömés, amelyet főleg a környezetvédők és az állatbarátok kínzásnak tartanak.

Az Európa Tanács betiltotta a szárnyasok ilyen formájú hizlalását, ám Magyarország és Franciaország, a két legnagyobb libamájexportőr tizenöt évnyi türelmi időt kapott a rendelkezés végrehajtására. Magyarország évente legalább 1800 tonna hízott libamájat szállít külföldre, elsősorban Franciaországba.⁸

⁸ <http://www.parameter.sk/rovat/regio/2008/10/28/allatkinzas-e-libatomes>

IV. Az állatvédelem büntetőjogi szabályozása a korábbi Btk-ban

Már az Ávtv. megalkotásának idején felmerült a Btk. módosításának igénye, azonban csak a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2004. évi X. törvény iktatta be az állatkínzás törvényi tényállását. A törvény 2004. április 24-én lépett hatályba.

A bűncselekmény büntetési tételeivel kapcsolatos módosítást tartalmazott a 2009. évi LXXX. törvény (a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról) 56. § (7) bekezdés c) pontja. A tényállást minősített esettel egészítette ki a 2008. évi LXXXIV. törvény 1. §-a.⁹

A jogi kodifikációt ténylegesen a 2003. júniusában Fadd- Domboriban elkövetett brutális kutyakínzás váltotta ki. 2003. június 16-án Fadd-Dombori mellett egy kikötőben biztonsági őrök halálra kínoztak egy gazdátlan kutyát. Az eset után társadalmi felháborodási hullám indult meg, amely a politikai szereplők aktivitását is kiváltotta. A szabályozás megteremtésére valóban határozott társadalmi igény mutatkozott, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy megközelítőleg 380 000 állampolgár támogatta aláírásával az állatkínzás büntetőjogi szankcionálását. Az Országgyűlés 2004. március 08-i ülésnapján nagy többséggel elfogadta a törvényjavaslatot, amelynek értelmében 2004. április 24. napjától az állatkínzás bűncselekménynek minősül. Az állatkínzás bűncselekménnyé nyilvánítása hatalmas előrelépést jelent, amely elsősorban az állatok védelméről és nem a közrend védelméről szól.

A beiktatás előtt a Btk. tárgyként kezelte az állatot, ami éles ellentétben áll az állatok élőlényi voltaival és az emberek, a társadalom értékrendjével. Problémát jelent az állatok jogi kategorizálása, hiszen sem nem személyek, sem nem dolgok, hanem valahol a kettő között helyezkednek el. Sok tulajdonságban hasonlatosak az emberrel, például a szenvedésre, fájdalomra, félelemre való képességük. Mindezek ellenére azonban nem

⁹ Új Btk. kommentár

5. kötet, Különös Rész

(főszerk. Dr. Polt Péter) Nemzeti Közszerk. és Tankönyvkiadó, Budapest, 2013.

Dr. Polt Péter: A környezet és természet elleni bűncselekmények, 35. oldal

lehetnek az emberrel egyenértékűek. Gondoljunk csak a politikai jogainkra, vagy a vallásszabadságra. A Polgári Törvénykönyv szerint az állat még ma is dolog. A büntetőjogban sem létezik rendszertanilag a dolog és személy mellett az állat, mint harmadik kategória, a Btk. mégis eggyel tovább lépett már az állatkínzás hatályos szabályozásával.

A jogalkotó az állatkínzás tényállását a XVI. fejezetben helyezte el a közrend elleni bűncselekmények körében.

266/B. § (1) Aki

a) gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza,

b) állattartóként, háziasított emlősállatot vagy az ember környezetében tartott veszélyes állatot elűzi, elhagyja vagy kiteszi, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a vadászatról szóló törvény által tiltott vadászati eszközzel vagy tiltott vadászati módon vadászik, illetőleg a halászatról szóló törvény által tiltott halfogási eszközzel vagy módon halászik vagy horgászik.

A bűncselekmény tárgya:

Jogi tárgy:

A törvényhez fűzött miniszteri indokolás védendő jogi tárgyként nem az állatok testi épségének védelmét, hanem a társadalom nyugalma határozta meg.

Elkövetési tárgy:

Az állatkínzás tényállása a gerinces állatokra vonatkozik, mely azon alapul, hogy az Ávt. különbséget tesz gerinces és nem gerinces állat megölése között. Az (1) bekezdés a) pontja minden gerinces állatra vonatkozik, függetlenül attól, hogy az az ember környezetében él-e, vagy a vadonban. Az (1) bekezdés b) pontja az a) pontban meghatározottakhoz képest szűkebb és tágabb is, hisz a háziasított emlősállatra vagy az ember környezetében tartott veszélyes állatra vonatkozik.

A háziasított állat fogalma a házi állat fogalmával mutat azonosságot. Az ember környezetében tartott veszélyes állat fogalmát az Ávtv. sem határozza meg, mivel az e

körbe tartozó állatok felsorolása sokféleségük miatt nem lehetséges. Az állattartók szokásai időnként változnak, egyre különlegesebb állatokat tartanak. (pl. egzotikus állatokat, hullóket)

Tárgyi oldal:

A Btk. 266/A. § (1) bekezdése elkövetési magatartásként fogalmazza meg az olyan indokolatlan bántalmazást, vagy olyan bánásmód alkalmazását, amely alkalmas arra, hogy a gerinces állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza.

a. Indokolatlan bántalmazás

A törvényjavaslathoz fűzött indokolás szerint a javaslat szándékosan a bántalmazás és nem a fizikai fájdalom okozása fordulatot tartalmazza, mert a szankcionálást nem az eredményhez, hanem az elkövető magatartásához kívánja kötni. A bántalmazásnak indokolatlannak kell lennie, ami egyben magába foglalja azt, hogy az állat bántalmazása nem minden esetben bűncselekmény. A nevelés, az idomítás, a hasznosítás céljából történő fizikai ráhatás szükségszerű lehet. Ezekben az esetekben hiányzik a büntetőjogi kodifikáció alapja, a társadalomra veszélyesség. Nem tekinthető azonban indokolatlannak a gerinces állat bántalmazása, ha az éppen az állat által végrehajtott támadás elhárítása érdekében történik. Továbbá az állatkísérletek szabályozott rendje szerinti beavatkozás sem minősülhet indokolatlannak.

Általában bántalmazásnak minősíthető minden erőszakos ráhatás akkor is, ha az a testi épiséget közvetlenül nem sérti.

Az Ávtv. 6. §-ának (1) bekezdése nevesíti az indokolatlan bántalmazás fogalma alá eső magatartási formákat: kínzás, emberre vagy állatra uszítás, illetőleg állatviadalra idomítás, kényszertakarmányozásra fogás, kíméletet nem biztosító módon mozgatás és szállítás, elhelyezés, teljesítőképességet felismerhetően meghaladó teljesítményre kényszerítés, természetellenes és önpusztító tevékenységhez szoktatás.

b. Bánásmód alkalmazása

A bánásmód tágabb fogalom a bántalmazásnál. A törvényjavaslat indokolása értelmében: „A bánásmód alkalmazásába beleértendő minden olyan fizikai ráhatás vagy mulasztás, ami a bántalmazás körébe nem sorolható, ugyanakkor ez az elkövetési magatartás az állat bántalmazásának, szenvedésének a folyamat jellegét is értékeli.

2004 szeptemberében történt eset amikor a terhelt a dulakodás udvarán tartózkodó egyébként sérült macskát mérgében megfogta és a szomszéd ház falához vágta a városi bíróság jogi értékelése szerint: „a terheltnek az a magatartása, hogy a kétségtelenül sérült, de még életben lévő gerinces állatot a szomszéd ház falához vágta, majd átdobta a szomszéd telekre, olyan indokolatlan bánásmód, ami - a véletlenül előidézett sérüléstől függetlenül - mindenképpen alkalmas arra, hogy az állatnak maradandó egészségkárosodást, vagy annak elpusztulását okozza.”¹⁰

A bántalmazás "indokolatlan" voltának a megítélése bírói mérlegelés kérdése, ami csak az eset összes körülményeinek, a társadalomban kialakult általános erkölcsi felfogásnak a figyelembevételével történhet.

c. Házasított emlősállatot vagy az ember környezetében tartott veszélyes állatot *elűzi, elhagyja, kiteszi*: A Btk. 266/A. §-a (1) bekezdésének b) pontja a házasított emlősállat vagy az ember környezetében tartott veszélyes állat elűzését, elhagyását, kitételét bünteti. Az állat kitétele alá tartozhat minden olyan magatartás, amelynek során az állattartó az állat birtoklásával, gondozásával, felügyeletével szándékosan felhagy, az állatot sorsára hagyja. E magatartások tilalmának indoka egyrészt az állat kiszolgáltatott helyzetbe kerülése, másrészt pedig a magára hagyott állat által okozható veszélyhelyzet megelőzése. A törvény csak az állattartótól várja el, hogy ezektől a magatartásoktól tartózkodjon. A bűncselekmény elkövetője tehát csak az állattartó lehet.¹¹

A bántalmazás és a bánásmód alkalmazása akkor tényállásszerű, ha alkalmas arra, hogy az állatnak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza. A büntethetőséghez tehát nem szükséges, hogy az elkövető az állat életét ténylegesen kioltsa, vagy annak maradandó károsodását okozza, csupán elegendő ha a cselekménye erre alkalmas.

Az állatkínzás alaki bűncselekmény. Ha az elkövető magatartása következtében az állat elpusztul, vagy annak maradandó egészségkárosodása keletkezik az a büntetés kiszabása során súlyosító körülményként értékelhető.

Az Ávt. 11. §-a szerint az állat élete elfogadható ok vagy körülmény fennállása esetén kioltható.

¹⁰ 1762/2008. számú büntető elvi határozat

¹¹ Dr. Berkes György: Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára 750. oldal

Elfogadható oknak vagy körülménynek minősül különösen az élelmezési cél vágóállat esetében, a prém termelése a hagyományosan e célból tartott állat esetében, az állományszabályozás, a gyógyíthatatlan betegség, illetve sérülés, a fertőző betegségek kontrollja, valamint az azok ellen való védekezés, a kártevők irtása, a másként el nem hárítható támadás megakadályozása és a tudományos kutatás. (Kutya és macska tekintetében az élelmezési cél, illetve a prém termelése nem minősül elfogadható oknak, körülménynek.)

Ezekben az esetekben az állatkínzás bűncselekménye nem állapítható meg.

Az állatkínzás harmadik fordulata speciális esetnek tekinthető. Lényeges különbség a ma hatályban levő 2012. évi C. törvényhez képest, hogy a korábbi Btk. (1978. évi IV. tv.) a vadászatra és a halászatra vonatkozó tilalmakat az állatkínzás tényállásán belül tárgyalja.

A 266/B. § (2) bekezdése szerint az követi el a bűncselekményt, aki a vadászatról szóló törvény által tiltott módon vagy tiltott eszközzel vadászik, illetőleg a halászátról szóló törvény által tiltott halfogási eszközzel vagy módon halászik, vagy horgászik. Így nem minősül az állat bántalmazásának, kínzásának a vadászat és a halászat, ha az megengedett eszközzel vagy módon történik.

A törvény azonban büntetni rendeli az orvvadászatot és az orvhalászatot abban az esetben, ha valaki a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény által tiltott vadászati eszközzel vagy tiltott vadászati módon vadászik, illetőleg a halászátról és a horgászátról szóló 1997. évi XLI. törvény által tiltott halfogási eszközzel vagy módon halászik vagy horgászik.

A bűncselekmény alanya:

Az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott bűncselekmény alanya bárki lehet, aki rendelkezik a bűncselekmény alanyává válás általános feltételeivel (azaz beszámítási képességgel rendelkezik és tizennegyedik életévét betöltötte).

Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott bűncselekmény alanya csak az állattartó lehet. Az Ávtv. meghatározza az állattartó fogalmát: Állattartó az állat tulajdonosa, illetve aki az állatállományt gondozza, felügyeli.

Az alanyi oldal:

Az állatkínzás szándékos bűnösségű bűncselekmény, a gondatlanságból történő elkövetést a törvény nem rendeli büntetni. Az elkövető tudata átfogja, hogy állatkínzást követ el és előre látja magatartása következményeit.

Minősített eset:

A jogalkotó a 2008. évi LXXXIV. törvénnyel beiktatott egy minősített esetet.

A 266/B. § (3) bekezdése értelmében büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az elkövető, ha az állatkínzást oly módon követi el, hogy az az állatnak különös szenvedést okoz. Az állatkínzás minősített esetének megvalósításakor az elkövető nem vétség, hanem büntett miatt felel.

A különös szenvedés fogalma alatt az átlagosat lényegesen meghaladó, rendkívüli brutalitással véghezvitt, illetve az állatnak az átlagosnál lényegesen nagyobb szenvedést okozó cselekményeket értjük.

A javaslat indokolása szerint: *„E cselekmény megállapíthatóságát támasztja alá például, ha a bántalmazás hosszantartó, elhúzódó, illetőleg ha az elkövetéskor az állat szenvedése láthatóan rendkívüli mértékű.”*

E magatartásnak a kiemelt társadalomra veszélyessége indokolja a minősítő körülmény megalkotását. Az átlagosnál lényegesen nagyobb szenvedés okozásának megállapítása jogalkalmazói feladat, amelynek fennállása esetére a jogalkotó megteremtette a súlyosabb büntetés kiszabásának lehetőségét.

Az indokolás szerint a minősítő körülmény megalkotása mellett szól többek között:

„A súlyosabb megítélés kodifikálása mellett szól, hogy jóval nagyobb a személyében rejlő társadalomra veszélyessége, s úgyszintén bűnösségi foka annak az elkövetőnek, aki cselekményét úgy hajtja végre, hogy az állatnak különös szenvedést okoz.”

Halmazati kérdések:

Természetes egység, ha több gerinces állat indokolatlan bántalmazása, illetőleg az ilyen állatokkal szemben maradandó egészségkárosodásuk vagy pusztulásuk előidézésére alkalmas bánásmód alkalmazása ugyanazon magatartással megy végbe. **BH2013. 148.**

Elmondható, hogy az állatvédelemmel kapcsolatos rendőrségi és bírósági gyakorlat egyértelműen követte az egyre szigorúbb szabályozás mutatta irányvonalat. Bár pontos

bírósági statisztika nem ismert, elmondható, hogy a rendőrség 2005-ben már körülbelül 500 állatkínzással kapcsolatos feljelentés ügyében indított nyomozást. Az állatvédő szervezetek szerint a Btk.-módosítás hatására egyre jellemzőbbé vált, hogy az emberek nem mennek el szó nélkül a brutális esetek mellett, hanem feljelentést tesznek. Ennek eredménye, hogy a 2004-es változás óta nőtt az ismertté vált esetek száma. A bírósági gyakorlat egyelőre azt mutatja, hogy a bírák túlzottnak tartanak a letöltendő szabadságvesztés kiszabását az állatkínzókra. A mindeddig bírósági szakaszba jutott nagyobb horderejű esetek mindegyike felfüggesztett fogházbüntetéssel végződött. A legismertebb ezek közül talán a soproni "kutya-Mengele" esete volt; itt számos állatvédő szervezet érvelt azzal, hogy megbocsáthatatlanul enyhe a 10 hónap felfüggesztett szabadságvesztést kiszabó ítélet. Az ügy valóban rendhagyó volt az érintett állatok számát tekintve. A vádlott tanyájáról és otthonából összesen 209, rossz állapotban lévő, pszichésen sérült, genetikai betegségekben szenvedő ebet és 61 lefagyasztott tetemet foglaltak le. Hasonlóképpen tíz hónap felfüggesztett fogházbüntetést kapott egy kutyáját kínzó félegyházi férfi. A magyar közvélemény egyre élesebben ítéli el az állatok bántalmazását.

V. A hatályos büntetőjogi szabályozás

A 2013. július 1-jén hatályba lépett új Büntető Törvénykönyv, a 2012. évi C. törvény a XXIII. fejezetben a környezet és a természet elleni bűncselekmények között szabályozza az állatkínzást.

A tényállás jelentős változást a korábbi szabályozáshoz képest nem mutat. A bűncselekmény dogmatikája változatlan az 1978. évi IV. törvényhez képest.

Háttérjogszabály az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény és a veszélyes állatokról és tartásuk engedélyezésének szabályairól szóló 8/1999. (VIII.13.) KÖM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet.¹²

244. § (1) Aki

a) gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza,

b) gerinces állatát vagy veszélyes állatát elűzi, elhagyja vagy kiteszi, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az állatkínzás

a) az állatnak különös szenvedést okoz, vagy

b) több állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza.

Jogi tárgy:

Az állatkínzás elsődleges jogi tárgya az állatok életéhez és testi épségéhez fűződő társadalmi érdek, a gerinces állatok ésszerű védelméhez, az állatokkal való kíméletes bánásmód biztosításához, valamint a veszélyes állatokkal szembeni védelemhez fűződő társadalmi érdek.¹³

Az állat büntetőjogi értelemben vett értékét elsősorban az határozza meg, hogy érezni, örülni, szenvedni képes élőlény, ahogy az ember értékét sem lehet pénzben kifejezni. A tényállás nem keretdiszpozíció, bár a háttérjogszabály az Ávtv. E törvényből emeli be a jogalkotó a tényállásba azokat a magatartásokat, melyeknek büntetőjogi üldözését szükségesnek tekinti.

¹² Balogh Ágnes, Hornyák Szabolcs, Makai Lajos Az új Büntetőtörvénykönyv magyarázata (kommentár a 2012. évi C. törvényhez)

¹³ Blaskó Béla, Miklós Irén, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László Büntetőjog különös rész I. 2013 277. oldal

Elkövetési tárgy:

A bűncselekmény elkövetési tárgya a gerinces állat, valamint a veszélyes állat. Ezek körét az Ávtv. pontosan meghatározza. A gerinces állatok az állatvilág rendszerében a magasabb fejlettségi fokot jelentik. Ezzel szemben nem rendszertani kategória a veszélyes állat. Az Ávtv. 20. § (7) bekezdése szerint a veszélyes állatok köréről, tartásáról, szaporításáról, illetve a veszélyes állattá nyilvánítás feltételeiről külön jogszabály szól. Ez a jogszabály a 8/1999. (VIII. 13.) KÖM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet. Ilyen veszélyes állat lehet például a pók vagy a skorpió.¹⁴

Tekintettel arra, hogy egyes állatfajok milyen veszélyt jelentenek a jogalkotó a gerinces állatok mellett a veszélyes állatok elűzését, elhagyását, kitételét is büntetni rendeli.

Elkövetési magatartás:

A Btk. 244. § (1) bekezdésének a) pontja megegyezik a korábbi Btk. 266/B. § (1) bekezdés a) pontjával, mely szerint tényállásszerű a gerinces állat egészségkárosodását vagy pusztulását okozó indokolatlan bántalmazás, valamint gerinces állattal szemben indokolatlanul egészségkárosodást vagy pusztulást okozó bánásmód alkalmazása.

A gerinces állat bántalmazása, valamint a vele szemben alkalmazott bánásmód akkor tényállásszerű, ha alkalmas arra, hogy az állatnak maradandó egészségkárosodást vagy annak pusztulását okozza. A bűncselekmény megállapításának azonban nem feltétele, hogy az egészségkárosodás vagy a pusztulás bekövetkezzen. Ezért nem önálló elkövetési magatartás az állat életének kioltása, ezen eredmény bekövetkezte a büntetéskiszabás során súlyosító körülményként értékelhető. Befejezett a bűncselekmény az elkövetési magatartás tanúsításával. Nem szükségeszerű az eredmény bekövetkezése a büntethetőséghez.

Az elkövetési magatartásként meghatározott indokolatlan bántalmazás nem a fizikai fájdalom okozása fordulatot rögzíti, hiszen nem az állatban kiváltott fájdalomérzethez köti a szankciót, hanem az elkövető magatartásához.

A bántalmazás fogalma közismert. Fizikai vagy lelki ráhatást jelent az elkövetési tárgyra. A gyakorlatban az ilyen cselekedet általában az állat fizikai integritását érinti. A

¹⁴ Új Btk. kommentár

5. kötet, Különös Rész

(főszerk. Dr. Polt Péter) Nemzeti Közsolgálati és Tankönyvkiadó, Budapest, 2013.

Dr. Polt Péter: A környezet és természet elleni bűncselekmények, 36-38. oldal

bántalmazás egyszeri magatartással is elkövethető, míg az egészségkárosodást vagy pusztulást okozó bánásmód folyamat jellegű, többszöri tevékenységgel vagy mulasztással valósulhat meg.

A bánásmód fogalma a bántalmazásnál tágabb, mely magában foglal minden olyan fizikai ráhatást, vagy mulasztást, amely nem sorolható az állat bántalmazásának körébe, ugyanakkor „ez az elkövetési magatartás az állat bántalmazásának szenvedésének folyamatjellegét is értékeli.”

Az elkövetési magatartások értelmezéséhez segítséget nyújt az Ávtv. 6. §-ának (1) bekezdése. Eszerint az állatnak tilos indokolatlan vagy elkerülhető fájdalmat, szenvedést vagy sérülést okozni, az állatot károsítani, így különösen az állatot nem szabad kínozni, emberre vagy állatra uszítani, illetőleg állatviadalra idomítani, kényszertakarmányozásra fogni, kivéve az egészségügyi megfontolásból való kényszerű táplálás esetét, a kíméletét nem biztosító módon mozgatni és szállítani, elhelyezni, a teljesítőképességét felismerhetően meghaladó teljesítményre kényszeríteni, természetellenes és önpusztító tevékenységre kényszeríteni. E felsorolás értelemszerűen kapcsolódhat az indokolatlan bántalmazáshoz vagy bánásmódhoz.

Ugyanakkor az „indokolatlan” kitétel jelzi azt, hogy az állat bántalmazása nem minden esetben bűncselekmény. Az Ávtv. felsorolja azokat az eseteket, amikor indokolt, ezáltal jogilag elfogadható a gerinces állatnak szenvedés okozása vagy elpusztítása. Ilyen indok lehet a gyógyíthatatlan betegség, vagy sérülés, a tudományos kutatás, élelmezési célok, az állományszabályozás, valamint a közegészségügyi veszély elhárítása.

Továbbá az állat fegyelmezése, nevelése, idomítása s ennek során a tenyérrel történő megütése, vagy a póráz erősebb visszahúzása okozhat hámsérülést, véralfutást, vagy más 8 napon belül gyógyuló kisebb sérülést, azonban az állat ilyen bántalmazása nem lehet bűncselekmény, hiszen ez természetsszerűleg együtt jár az állattartással. Továbbá az állat támadása miatt védekezésént alkalmazott bántalmazás, ha ez elkerülhetetlen nyilvánvalóan nem indokolatlan.

Az Ávtv. meghatározza a jó gazda gondosságának követelményét is a következők szerint: „Az az emberi tevékenység, amely arra irányul, hogy az állat számára olyan életkörülményeket biztosítson, amely az annak fajára, fajtájára és nemére, korára jellemző fizikai, élettani, tenyésztési és etológiai sajátosságainak, egészségi állapotának megfelel,

tartási, takarmányozási igényeit kielégíti (elhelyezés, táplálás, gyógykezelés, tisztán tartás, nyugalom, gondozás, kiképzés, nevelés, felügyelet)”.

A törvényi tényállás **elkövetési mód**ot is tartalmaz. Az indokolatlan bántalmazásnak vagy bánásmódnak oly módon kell történnie, hogy alkalmas legyen arra, hogy az állatnak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza. Az állat maradandó egészségkárosodása tekintetében az Ávtv. 3. § 2. pontja tartalmaz iránymutatást. Az elkövetési magatartás hosszabb ideig tartó, folyamatos kell, hogy legyen a bánásmód tekintetében, az egyszeri, eseti jellegű tevékenység nem sorolható ide.¹⁵

Értelemszerűen a testi épségegészség tartós károsodásáról van szó. Az állat pusztulása fizikai létének megszűnése.

A Btk. 244. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott elkövetési magatartások szintén megegyeznek a korábbi Btk. által meghatározott elkövetési magatartásokkal. E pont szerint a gerinces állat vagy veszélyes állat elűzése, gerinces állat vagy veszélyes állat elhagyása, gerinces állat vagy veszélyes állat kitevése minősül büntetendő magatartásnak.

Az állatok elűzésének, elhagyásának, kitételének tilalmát az Ávtv. 8. §-a is rögzíti, mely szerint: *„Az ember környezetében tartott állat, valamint a veszélyes állat tulajdonjogával, tartásával felhagyni nem szabad. Az állat elűzése, elhagyása vagy kitétele tilos.”*

A törvényben rögzített magatartások tilalmát fogalmazza meg a Btk. 244. § (1) bekezdésének b) pontja.

Az elűzés, az elhagyás vagy kitétel elkövetési magatartások is, hasonlóan az első fordulatéhoz, megvalósíthatóak aktív vagy passzív magatartással. Az elűzés és a kitétel aktív, az elhagyás elsősorban passzív magatartással képzelhető el.

Az állatkínzás büntette passzív magatartással, az állat életfeltételeiről való gondoskodás elmulasztásával is elkövethető. Ezt példázza a következő jogeset: A tényállás szerint a vádlott állattartói tevékenységet folytatott, amelyről 2010 júliusában lemondott, ezáltal az állatok (szürke marha, sertés) élelem és víz nélkül maradtak majd 1 hónapig. A hatósági ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy a gazda magára hagyta állatait, amelyek közül több elpusztult a hatóság észleléséig. A vádlott az állattartás során az Ávtv.-ben foglalt

¹⁵ BH 2011. 331.

szabályokat súlyosan megszegte, a vádlott állattartói bánásmódja a telepen található valamennyi állatnak különös szenvedést okozott. A bíróság megállapította a vádlott bűnösségét állatkínzás büntette miatt.¹⁶

A miniszteri indokolás szerint:

„Ezen elkövetési magatartás büntetni rendeltségének oka nem csupán az állat kiszolgáltatott helyzete, hanem a magára hagyott állat által okozható veszélyhelyzet megelőzése is, ezért a veszélyes állatok körét a törvény nem szűkíti le a veszélyes gerinces állatokra.”

Az alany:

Az a) pontban meghatározott magatartásokat bárki elkövetheti, aki rendelkezik az általános alannyá válás feltételeivel. Ennek oka, hogy az állatok indokolatlan bántalmazásának tilalma mindenkre vonatkozik, továbbá mindenkitől általánosságban elvárható az állatokkal szembeni tisztességes bánásmód. A miniszteri indokolás szerint az is elkövetheti a bűncselekményt aki állaton állatkísérletet engedély nélkül vagy az engedélyben foglaltaktól eltérően végez.

A bűncselekmény (1) bekezdés b) pontjában megfogalmazott elkövetési magatartás az ember által tartott gerinces vagy veszélyes állat elűzése, elhagyása, kitétele. E magatartásokat csak az állattartó követheti el, speciális az alany. Tehát a bűncselekmény alanya tettesként csak állattartó, illetve az állatot ténylegesen birtokló személy lehet. Azt, hogy ki lehet állattartó az Ávtv. tartalmazza, mely korábban ismertetésre került.

Az alanyi oldal:

Az állatkínzás bűncselekménye szándékos bűnösségű. Egyenes vagy eshetőleges szándék egyaránt megállapítható.

Az a) pontban meghatározott esetekben az elkövető tudata a tanúsított magatartásán felül kiterjed arra a tényre is, hogy ezáltal az állatnak maradandó károsodást vagy pusztulását okozza.

A b) pontban rögzített elkövetési magatartások tanúsítása esetén az elkövető (állattartó) tudata átfogja, hogy magatartása következményeként az állattal szemben fennálló gondozói, felügyeleti kapcsolata megszakad.

¹⁶ 8/2014. számú büntető elvi döntés

Az állatkínzás bűncselekménye immateriális, befejezett az elkövetési magatartás tanúsításával. A törvény a befejezettséghez nem követeli meg az állat elpusztulását vagy tényleges egészségkárosodását. Az állat elpusztulása súlyosító körülmény lehet az ítélet kiszabása során. Kísérlet az egyes fordulatoknál elképzelhető.

Minősített esetek:

A Btk. 244. § (2) bekezdése szerint súlyosabban minősül, ha az állatkínzás

„a) az állatnak különös szenvedést okoz, vagy

b) több állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza.”

A miniszteri indokolás szerint:

„Az állatnak az átlagosat lényegesen meghaladó szenvedést okozó, rendkívüli brutalitással véghezvitt cselekmények elkövetőjének és magának a cselekménynek is a fokozottabb társadalomra veszélyessége indokolja az állatnak különös szenvedést okozó eseteknek a súlyosabb megítélését és büntetését.”

A jogalkotó a fentiekre tekintettel szükségesnek tartotta a minősítő körülmény tényállásba foglalását. Eredmény jellegű minősítő körülményeket fogalmazott meg.

A különös szenvedés okozása bírói mérlegelés alapján állapítható meg.

Több állat maradandó károsodása vagy pusztulása törvényi egységet teremt az egyes állatok sérelmére elkövetett cselekmények között. A minősített eset alkalmazása kizárja a bűnhalmazat megállapítását.

A minősítő körülmény megállapítható akkor is, ha az elkövetőt csupán a gondatlanság terheli. Nem szükségszerű a szándékos elkövetés.

Eredményt fogalmaz meg, ezáltal akkor állapítható meg a bűncselekmény minősített esete, ha az elkövetési magatartással okozati összefüggésben bekövetkezik az állat maradandó egészségkárosodása vagy pusztulása.

Az elkövetési tárgyak számához igazodik a bűncselekmény rendbelisége, kivéve az említett törvényi egységbe foglalást, azaz a Btk. 244. § (2) bekezdés b) pontjában szabályozott minősített esetet. Nem kizárt halmazat megállapítása rongálással vagy garázdasággal.

VI. Kapcsolódó bűncselekmények

Lényeges eltérés az 1978. évi IV. törvényhez képest, hogy a hatályos törvény az állatkínzás korábbi tényállásából kiemelve új tényállásokat alkot orvhalászat, illetve orvhalászat címmel. A miniszteri indokolás szerint ennek oka, hogy sem a jogosulatlan vadászat, sem az állatkínzás tényállásában szereplő magatartások nem pontosan illeszkednek a háttérjogszabályhoz, másrészt az állatkínzás esetében tartalmilag sem oda illenek, hiszen nem kínzásról van szó.

1. Orvhalászat

246. § Aki

a) jogosulatlanul haláshálóval vagy más halászati eszközzel - a horgászatot kivéve - halfogásra irányuló tevékenységet végez,

b) külön jogszabályban meghatározott tiltott eszközzel, tiltott módon vagy kéméleti területen halfogásra irányuló tevékenységet végez,

vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A törvényi tényállás legfontosabb háttérjogszabálya a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény (Hhtv). A törvény alapvető rendelkezései között rögzíti, hogy Magyarország halgazdálkodási vízterületeinek halállománya nemzeti kincs, természeti érték és gazdasági erőforrás, amelyet a társadalomnak védenie és természetes megújulását elősegítenie kell, hasznosítását pedig a fenntarthatóság szempontjai szerint kell tervezni és magvalósítani. A Magyarország halgazdálkodási vízterületein élő halállomány az állam tulajdonát képezi. Az állam tulajdonát képező halak és más hasznos víziállatok a jogszerű kifogásukkal vagy elhullásukkal kerülhetnek a halgazdálkodásra jogosult tulajdonába.¹⁷

Az orvhalászat törvényi tényállásának megalkotásával a jogalkotó a jogosulatlan halászati tevékenységet folytató személyekkel szemben teremti meg a büntetőjogi felelősségre vonás lehetőségét.

¹⁷ Balogh Ágnes, Hornyák Szabolcs, Makai Lajos Az új Büntetőtörvénykönyv magyarázata (kommentár a 2012. évi C. törvényhez) 344. oldal

Jogi tárgy:

A bűncselekmény jogi tárgya a halállomány védelme, a halgazdálkodás és a haltermelés jogszerű gyakorlása, a természetes vízi ökoszisztémák halállományának megóvása.

Elkövetési tárgy:

A bűncselekmény elkövetési tárgya a hal. A Hhtv. 2. § 5. pontja meghatározza a hal fogalmát: a halak, illetve a körszájúak csoportjába tartozó állatfaj, valamint ezek egyedfejlődési alakjai.

Elkövetési magatartás:

A halfogásra irányuló tevékenység végzése tényállásszerű. Ez gyakorlatilag a halászat. A büntetőjogi védelem kizárólag a halászhálóval vagy más halászati eszközzel folytatott orvhalászatra terjed ki, a horgászat nem értendő ezen fogalomba.

A b) pont a külön jogszabályban meghatározott tiltott eszközzel, tiltott módon, valamint a kíméleti területen történő halfogásra irányuló tevékenység végzését rendeli büntetni. A tilalmazott halászati és horgászati eszközök és módszerek taxációját a Hhtv. 23-24. §-ai tartalmazzák. E törvény alapján tilos: a váltóáramú elektromos eszközzel, mérgező vagy kábító hatású anyaggal, robbanóanyaggal, szűrőszerszámmal, bűvárszigonnyal vagy más, halfogásra alkalmas bűváreszközzel halfogásra irányuló tevékenységet végezni. Az átlagos vízállású folyó vagy holtág medrének legalább a felét keresztirányban elzáró készülékkel vagy eszközzel, továbbá - a Hhtv.-ben írt kivételekkel - az elektromos eszközökkel való halfogás, valamint a gereblyező horgászati, a hurokvető halászati mód alkalmazása is tilalmazott.

Alanyi oldal:

A bűncselekményt bárki elkövetheti, általános az alanya.

Az elkövetési magatartások csak aktív tevékenységgel valósíthatók meg.

A bűncselekmény immateriális, befejezetté a halfogásra irányuló tevékenység megkezdésével válik. Bűnösség a szándékosság, amely lehet egyenes vagy eshetőleges.

LÜ.: A jogosulatlan orvhorgászat büntetőjogi szankcionálására nincs lehetőség.

Hazánkban az orvhalászat elsősorban a Balatonon figyelhető meg. Az orvhalászat külön törvényi tényállássá nyilvánítása óta egy 2014. februárjában történt esetet ismertetnék: A

Balatoni Vízürendészeti Rendőrkapitányság eljárást indított 2014. február 22-én orvhalászat vétség és állatkínzás büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt egy balatonszárszói férfi ellen.

A rendelkezésre álló adatok szerint 2014. február 22-én 5 óra körüli időben egy balatonszárszói ingatlan előtti vízterületen egy helyi férfi egy 80 méter hosszú, 1,2 méter magas tükörhálóval halat fogott. Az engedély nélküli halászat alkalmával 47 darab keszeget és kárászt, 2 darab pontyot, 2 darab csukát és 1 darab süllőt fogott ki és tulajdonított el. A férfi tettét egy helyi halór észlelte, aki ezt követően azonnal értesítette a rendőröket.

A vízirendőrök rövid időn belül otthonában elfogták a 33 éves helyi lakost, ahol megállapították, hogy a férfi által a halfogásra használt halásháló tiltott halászati eszköznek, úgynevezett „nyakzó” hálónak minősül, amely alkalmas volt arra, hogy a halaknak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza. Az egyenruhások megtalálták a kifogott halakat és a halászathoz használt hálót is, melyeket az eljárás keretében lefoglaltak.

A férfi tiltott eszközzel és engedély nélkül halászott, mely kimeríti a Btk. 246. §-ában foglalt elkövetési magatartásokat.¹⁸

2. Orvvadászat

245. § Aki

a) vadászterületen vadászatra való jogosultság nélkül, illetve idegen vadászterületen vadásként engedély nélkül vad elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet végez,

b) külön jogszabályban meghatározott, a vadfaj valamennyi egyedére kiterjedő vadászati tilalmi idő hatálya alá eső vadfaj egyedét ejti vagy fogja el,

c) külön jogszabályban meghatározott tiltott vadászati eszközzel, tiltott vadászati módon vagy kíméleti területen vad, illetve fokozottan védett vagy védett gerinces állat elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet végez,

büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A törvényhozó új törvényi tényállásként szabályozza az orvhalászatot és az orvvadászatot. A korábbi büntetőtörvény az állatkínzás tényállásában tartalmazott rendelkezéseket a

¹⁸ <http://www.letenyemedia.hu/cikkek/balatoni-orvhalasz-bukott-le-a-hetvegen.html>

jogosulatlan halászatról és a jogosulatlan vadászatról. Ez a szabályozás azonban nem biztosított megfelelő büntetőjogi védelmet a jogosulatlan halászati és vadászati tevékenység visszaszorítására. A jogalkotó e probléma megoldására külön szabályozást hozott létre.

Az orvvadászat törvényi tényállásának legfontosabb háttérjogszabálya a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. Törvény (Vtv.), a Vtv. végrehajtásáról szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet, illetve az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V.9.) KÖM rendelet.

Jogi tárgy:

A szabályozott vadászat biztosításához, valamint az állatok kíméletéhez fűződő társadalmi érdek.

A tényállás jogi tárgya kettős. Egyrészt a jogosultak érdekét védi, másrészt pedig a vadak érdekét. Biztosítja továbbá, hogy csak a vadászatra jogosultak végezzenek vadászati tevékenységet, a fenti jogszabályokban meghatározottak szerint, engedélyezett eszközzel és módon.¹⁹

Elkövetési tárgy:

A bűncselekmény elkövetési tárgya a vad, amely alatt a Vtv. 1§-a értelmében a Magyarországon a vadon élő állatfajok közül a vadászható állatfajokat értjük. Klasszikus értelemben nem tekinthető elkövetési tárgynak, mert a tényállásban meghatározott cselekménynek ez ellen kell irányulnia, azonban az elkövetési tárgy sérelme nem kell, hogy bekövetkezzen.

Elkövetési magatartás:

A jogalkotó a tényállás a) és c) pontjaiban a vad elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet, a b) pontban a vadfaj egyedének elejtését vagy elfogását rendeli büntetni.

Az a) pont a klasszikus orvvadászatot rendeli büntetni, azt amikor a vad elejtésére még nem kerül sor, de a magatartás erre irányul. Az a) pont első fordulata a külső orvvadászatot bünteti, tehát azt, amikor az orvvadászatot „nem vadász” követi el. Az a) pont második fordulata szól a belső orvvadászokról. Ekkor a jogszabályi feltételek megvannak, ők tehát

¹⁹ Blaskó Béla, Miklós Irén, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László Büntetőjog különös rész I. 2013 279. oldal

vadászok, de idegen vadászterületen végeznek vad elejtésére, elfogására irányuló tevékenységet anélkül, hogy bérvadászként, vendégvadászként erre engedélyük lenne.

A b) pont szerint büntetendő az a magatartás, amikor vadászati tilalmi idő hatálya alá eső vadfaj egyedét ejtik vagy fogják el.

A c) pontban meghatározottak szerint tényállásszerű ha valaki külön jogszabályban meghatározott tiltott vadászati eszközzel, tiltott vadászati módon vagy kéméleti területen vad, vagy fokozottan védett vagy védett gerinces állat elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet végez.

A miniszteri indoklás szerint: „A „vad” és a „fokozottan védett vagy védett gerinces állat” elkövetési tárgyak illetően elkülönítésére azért van szükség, mert ugyan a „fokozottan védett vagy védett gerinces állat” is a természetben él, ezzel egyidejűleg mégsem tekinthetjük teljes egészében a „vad” fogalmába tartozónak, tekintettel arra, hogy külön jogszabály határozza meg a vadászható állatfajokat, így megállapítható, hogy a két fogalomhalmaz nem teljesen fedi egymást.”

Alanyi oldal:

A b) és c) pont szerint a bűncselekmény alany általános, azt bárki elkövetheti.

Az orvvadászat hazánkban és külföldön is nagy problémát jelet. A médiában nap mint nap hallani, olvasni lehet az orvvadászok által okozott pusztításokról. Hazánk erdeiben elsősorban az őzeket, szarvasokat, vaddisznókat fenyegetik az orvvadászok, akikkel szemben a hatályos büntetőjogi szabályozás már külön törvényi tényállásban foglaltak szerint lép fel.

3. Tiltott állatviadal szervezése

Az állatviadalok története régmúlta nyúlik vissza. Már a középkorban is nagy népszerűségnek örvendtek. Érdekességgént említeném meg, hogy a rómaiak viadalok iránti rajongása közismert. Ezeket a véres és kegyetlen rendezvényeket még politikai célokra is felhasználták. A nincstelen városi szegények szószerinti lekenyerezésének egyik eszköze a viadalok ingyenes láthatósága és az ott kiosztott elemózsia volt. Innen a mondás: "Panem et circenses", azaz kenyeret és cirkuszt a népnek, hogy feledje nyomorúságát, s szavazatát is adja cserébe az aktuális hatalomnak.

A viadalok népszerűsége napjainkig fennmaradt, azonban hazánkban e tevékenység a 2012. évi C. törvény alapján büntetendő. Ennek ellenére Magyarországon ma is számos esetben bukkannak rá a rendőrök olyan helyekre, ahol tiltott állatviadalokat tartanak. A kutyák részvételével tartott viadalok a legnépszerűbbek.

247. § (1) Aki gerinces állat részvételével állatviadalt szervez, tart, ilyen állatviadalra fogadást szervez vagy fogadást köt, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki állatviadal céljára gerinces állatot megszerez, tart, tenyészt, kiképez, idomít, vagy forgalmaz, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az állatkínzás sajátos és ezért külön jogi szabályozást igénylő területe az állatviadalok kérdése. A tiltott állatviadal szervezése a korábbi szabályozáshoz képest nem változott. A tényállás szempontjából jelentős háttérjogszabály az Ávtv.

Jogi tárgy:

A bűncselekmény jogi tárgya a társadalom nyugalma.

Elkövetési tárgy:

Elkövetési tárgya minden gerinces állat, függetlenül attól, hogy házasított vagy vadon élő állatról van-e szó, illetve, hogy az állat veszélyes állatnak minősül-e vagy sem.

Elkövetési magatartás:

A bűncselekménynek két fordulata van. A két fordulatot az állatviadal köti össze. Az állatviadal meghatározását az Ávtv. 7. §-a tartalmazza, mely szerint: „Tilos az állat fizikai, pszichikai állapotának olyan megterhelése, küzdelemre készítése egy másik állattal vagy emberrel, amely sérülést vagy halált okozhat (a továbbiakban együtt: állatviadal). Tilos az állatviadal szervezése, tartása, továbbá az állatviadalra fogadás szervezése, az állatviadalon való közreműködés, részvétel, fogadáskötés.”

A jogalkotó a tényállás első fordulatában elkövetési magatartásként határozza meg állatviadal szervezését, tartását, állatviadalra fogadás szervezését vagy arra fogadás kötését. A bűncselekmény második fordulata célzatos magatartásokat rendel büntetni. A cselekmény akkor tényállásszerű, ha az elkövetési magatartások, azaz a gerinces állat

megszerzése, tartása, tenyésztése, kiképzése, idomítása vagy forgalmazása, állatviadal céljából történő felhasználása végett történik.

Az első fordulatban az elkövetés módja nem feltételez rendszeres elkövetést, a bűncselekmény akkor is megvalósul, ha egy esetben bonyolították le. Az állatviadalra fogadás szervezése, vagy arra fogadás kötése az állatviadal megtartása nélkül is befejezett bűncselekmény.

Alanyi oldal:

A bűncselekmény csak szándékosan követhető el.

VII. Az állatkínzással szembeni fellépés lehetőségei

Az állatok védelme nemcsak a hatóság és a jogalkotók feladata, hanem minden emberé. Az állatok és a természeti környezet védelme iránt tett intézkedések azt a célt szolgálták, hogy a vadon vagy gazdálkodási érdekből tartott állatok és a természet ne csak az adott kornak, hanem a jövőnek is megbízható élelemforrást jelentsenek. Ezért nekünk is kötelességünk a XXI. században, hogy a jövő generációjának megőrizzük és biztosítsuk az alapfeltételeket.

1. A civil szervezetek szerepe

Napjainkban megfigyelhető, hogy a társadalomban egyre inkább meghatározóvá válik a civil képviselet. Nem új intézményről van szó, hisz a magyar történelemben a XVI.-XVII. századtól kezdődően jelentek meg az első világi alapítványok. Az alapítvány jogintézménye 1987-ben került be a Polgári Törvénykönyvbe. A közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény újabb lökést adott a civil szerveződéseknek, melynek hatására egyre nőtt a jelentőségük. A jogszabályi rendelkezések hatására ezres nagyságrendűvé vált a természet és állatvédelmi egyesületek, alapítványok száma. Jelentős szerepet játszanak a természeti értékek megismertetésében, az állatvilág sajátosságainak a megismertetésében és szükségleteik kielégítésében.

Az állatvédelemért is felelős miniszter a hatósági feladatok ellátásának elősegítése értelmében társadalmi testületet hoz létre. A társadalmi testületben a szakmai szervezetek mellett biztosítani kell a bejegyzett országos állatvédő társadalmi szervezetek részvételét is.²⁰

A civil szervezetek jelentőségét mutatja az is, hogy az állatvédelmi szabályok megsértése miatt indult hatósági eljárásokban jogalanyiság illeti meg őket. Pert indíthatnak a polgári és büntetőeljárásban is.

Napjainkban a kormányzati szervek és a civil szervezetek elképzelései, törekvései jelentősen közelednek egymáshoz. Ilyen projekt például az erdei iskola működtetése, amely az egész közoktatásra kiterjed. Ezáltal a gyerekek szabadabb keretek között,

²⁰ Dr. Balogh István: Állatvédelem egyes kérdéseiről 33. oldal

élményszerűen sajátíthatják el az ismereteket. A fiatalokban elsajátított ismeretek az állatvilágról és a természetről hosszú távú elkötelezettséget eredményeznek.

2. Civil szervezetek és a hatóság együttműködése

A civil szervezetek kezdeményezései a hatóságok részéről egyre inkább támogatásra találtak. A civil szervezetek (állatvédő alapítványok, egyesületek) más civil szervezetekkel, mint a polgárőrség, településőrség végzik feladataikat.

Az együttműködés mindenképp pozitívnak tekinthető, azonban a fenntartása komoly pénzügyi háttérrel és emberi létszámot igényel. Jelenleg elmondható, hogy folyamatosan csökken az állami és önkormányzati létszám, a megoldandó feladatok száma pedig egyre növekszik.

A Rendőrség több civil szervezettel kötött együttműködési megállapodást az állatkínzással szembeni összehangolt és hatékony fellépés érdekében. Az állatkínzással szembeni fellépést nehezíti, hogy a cselekmények nagy részéről a hatóság nem is szerez tudomást. Napjainkban fokozódott a társadalmi érzékenység az állatokkal való nem megfelelő bánásmód kapcsán. Egyre több bejelentés érkezik a hatósághoz. Ehhez jelentősen hozzájárulnak a civil szervezetek is.

Az állatkínzással szembeni összehangolt és hatékony együttműködés érdekében 2011. február 24-én az Országos Rendőr-főkapitányság a Cerberos Állatvédő Egyesület Állatvédőrség Munkacsoportjával és a Fehérkereszt Alapítvánnyal együttműködési megállapodást kötött.²¹

Közel 200 önkéntes jelentkezővel 2011. elején megalakult az Állatvédőrség, amely szervezet az Országos Polgárőr Szövetség, az International Police Association Magyar Szekciója és a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar mellett, az Országos Rendőr-főkapitánysággal (ORFK) is együttműködik ezekben az ügyekben.

2011 szeptemberében alakult meg az Országos Állatvédőrség Alapítvány, amely hivatalos szervezeti formába önti az Állatvédőrséget a Cerberos és a Fehérkereszt együttműködésével. Az Alapítvány fő feladata, hogy képviselje az Állatvédőrség érdekeit

²¹ Melléklet 51.-52. oldal

a különböző állami és társadalmi szervezetek felé, valamint biztosítsa az Állatvédelem működését, pénzügyi, szervezeti és tevékenység irányítási oldalokról is.

3. Felelősségre vonás lehetőségei

Az állatvédelemmel kapcsolatos tevékenység körébe a felderítésen, az ellenőrzésen túl az is beletartozik, hogy a jogi normák megsértése esetén milyen szankciókat kell alkalmazni az elkövetővel szemben. A jogsértés súlya és jellege határozza meg, hogy a hatóságok milyen büntetési nemet alkalmaznak.

A) Az állatvédelmi bírság pénzbüntetés, amelyről az Ávtv. 43. §-a rendelkezik.

„(1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával az állatok védelmére, kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat előírását megsérti vagy annak nem tesz eleget, magatartásának súlyához, ismétlődéséhez, és különösen az állatnak okozott sérelem jellegéhez, időtartamához igazodó mértékű állatvédelmi bírságot köteles fizetni.

(2) Az állatvédelmi bírságot az állatvédelmi hatóság szabja ki.”

A bírság kiszabásánál a hatóságnak figyelembe kell venni, a tanúsított magatartás súlyosságát, ismétlődését és az állatnak okozott sérelem jellegét.

Állatvédelmi bírság kiszabására jogosult a jegyző, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal és a természetvédelmi hatóság.

B) Szabálysértésről akkor beszélünk, ha a magatartás nem éri el a bűncselekmény kategóriáját, de veszélyes a társadalomra. Általános szabálysértési hatóság a jegyző.

C) Büntetőeljárás keretében vonják felelősségre az elkövetőt, ha a jogszabályokban meghatározott magatartásokat meríti ki. Bűncselekmény elbírálására jogosult (elzárással nem büntethető bűncselekmény esetén) a jegyző, a közterület-felügyelő, az ÁNTSZ, és a természetvédelmi őr.

Elzárással is büntethető bűncselekmény esetén pedig a bíróság, rendőrség és az ügyészség.

4. Tendenciák

2004. április 24-étől kezdődően az állatkínzás bűncselekmény elkövetése miatt tett feljelentések száma, és a büntetőeljárások száma emelkedő tendenciát mutat. 2010-ben

még nem érte el az ügyek száma a 1000 db-ot, azonban megfigyelhető, hogy 2012 és 2013-as évben már 1300-1400 ügy került a hatóság látókörébe.²²

Általánosságban elmondható, hogy a társállatként – az ember környezetében „házi kedvencként” – tartott állatok (kutya, macska) bántalmazása jellemező, emellett haszonállatok (ló, szarvasmarha) elhanyagolása, éheztetése fordul elő nagy számban. Azok a térségek mondhatóak fertőzöttnek állatkínzás bűncselekmény terén, melyekben nagy szegénységben élnek az emberek és az állattartási kultúra nem eléggé fejlett, a nagy városokra ez nem jellemző.

Az ismertté vált elkövetések mellett azonban nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy az állatkínzások terén is nagyfokú látencia jellemző. A folyamatos emelkedés oka nem feltétlenül az elkövetett bűncselekmények számának emelkedése, hanem az, hogy az ilyen jellegű magatartások kapcsán az elmúlt években fokozódott a társadalmi érzékenység. A jelenség kialakulásában meghatározó szerepe volt a médiának. A híradásokban bemutatott állatkínzásos esetek az emberekben felháborodást váltanak ki, és arra ösztönzik őket, hogy ha saját maguk tapasztalják, hogy valaki nem megfelelően bánik az állattal, akkor kezdeményezzenek büntetőeljárást. Mindezek mellett a civil állatvédő szervezetek ez irányú aktivitása is erőteljesebbé vált az elmúlt években.

Ennek ellenére ügyészi és bírósági szakba ennek töredéke jut el, mindösszesen kb. 10%-uk. Ennek oka, hogy a civil állatvédő szervezetek, aktivisták sok esetben hajlamosak az állat egészségi állapotát vagy tartási körülményeit rosszabb színben feltüntetni, mint amit később, az eljárás során végrehajtott rendőri vagy más hatósági vizsgálat (hatósági állatorvos, körzeti állatorvos, egyéb szakhatóság) megállapít. Gyakran maguk az állatorvosok azok, akik az elpusztult állatok tulajdonosaival eltúlzott, megalapozatlan véleményeket közölnek, és mérlegelés nélkül a rendőrséghez irányítják őket.

A nyomozást nehezíti, hogy az állampolgárok nem érzik olyan súlyúnak ezen bűncselekmény elkövetését, hogy azt bejelentsék a hatóságoknak, illetve nem szívesen tanúskodnak ilyen ügyekben.

Fiatalkorú jogintézmény lévén nem meglepő, hogy – néhány kivétellel – viszonylag enyhe büntetések születtek, azonban látnunk kell, hogy a tendencia az egyre szigorúbb megítélés

²² ENYÜBS adatok, ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző és Értékelő Főosztály

felé mutat, egyre inkább hangsúlyt kap az, hogy az állatkínzás nem bocsánatos bűn. Ezt támasztja alá a Legfőbb Ügyészség vezetőjének azon iránymutatása is, miszerint az ilyen bűnelkövetőkkel szemben megrovás alkalmazására csak kivételesen, míg a vádemelés elhalasztására csak akkor van lehetőség, ha az enyhítő körülmények nyomatéka valóban rendkívüli. Több gerinces állatot érintő, különösen kegyetlen, brutális, az állatok tényleges pusztulását eredményező bűncselekmény esetén – az általános és generális prevenció érdekében – a törvény teljes szigorának érvényesülését kell biztosítani.

VIII. Konklúzió

Dolgozatom elkészítése alatt, a különféle szakirodalmak tanulmányozása során, a témában egyes szakértők véleményeiben, írásaiban elmélyülve megtaláltam a választ azokra a kérdésekre melyek a témában való kutatásra, és e dolgozat megírására inspiráltak.

Továbbá próbáltam az olvasó számára átfogó és részletes képet adni az állatvédelem kialakulásáról és fejlődéséről. Egészen az őskortól indulva, ember és állat kapcsolatának megjelenésétől napjainkig. Az állatvédelem, az állatkínzás elleni fellépés jogi szabályozására hosszú időt kellett várni, azonban ez a társadalmi igény kései megjelenésének is köszönhető. A szabályozást sürgették az állatvédő egyesületek, a civil szervezetek továbbá az állampolgárok. A társadalom érzékenysége az állatok kínzásával és a velük való kíméletlen bánásmóddal kapcsolatban a XX. századra vált olyan mértékűvé, hogy az elindítsa a jogi szabályozás útját, végül pedig a Büntető Törvénykönyvbe foglalását. Az állatkínzás törvényi tényállásának megalkotása mérföldkőnek számít. A társadalmi és uniós elvárásoknak egyaránt megfelel. A törvénybe iktatás óta egyre növekvő tendenciát mutat az állatkínzás bűncselekménye miatt tett feljelentések és eljárások száma. Itt sem szabad megfeledkezni a nagy fokú látenciáról, ami e cselekményekre is jellemző. Több esetben viszont előfordul olyan lakossági bejelentés, amelyről később kiderül, hogy nem alapozza meg a büntetőjogi felelősségre vonást. Az emberek hajlamosak átesni a ló tulsó oldalára, azaz olyan eset miatt tesznek feljelentést, ami nem minősül állatkínzásnak. Ebben a médiának, az állatvédő egyesületeknek egyaránt szerepük van. Mint az élet más területein, úgy e témában is a média befolyásoló szerepe érvényesül. Gyakran olvasni olyan cikkeket, melyekben az állatkínzóval szemben kiszabott büntetést a közvélemény túlzottan enyhének találja. Fiatal jogterület lévén, még képlékeny illetve fejlődésre szorul, mely a következő évek feladata.

"Bárcsak megértenék az emberek, hogy az állatok ugyanolyan kiszolgáltatottak, s ugyanúgy függenek tőlünk, mint a gyerekek, ezt a gyámságot ránk ruházták."

James Herriot

Köszönetnyilvánítás

Ez úton szeretném megragadni az alkalmat, hogy köszönetet mondjak mindazoknak, akik hozzájárultak Tudományos Diákköri munkám megírásához.

Dolgozatom elkészítése során nagyon sok segítséget kaptam, melynek köszönhetően megszületett Az állatvédelem büntetőjogi szabályozása címet viselő mű.

Témaválasztásomhoz nagyban hozzájárult a büntetőjogi előadásokon és a szemináriumi foglalkozásokon elhangzott tudásanyag, így ezúton is köszönöm tanárainknak a rendkívül inspiráló előadásmódot.

Munkám során kérdéseimmel, problémáimmal bátran fordulhattam konzulensemhez, aki mindig készséggel segített ezek megoldásában. A konzultációk alkalmával, ötleteivel, szaktudásával hozzájárult a dolgozat elkészítéséhez.

Szeretném megköszönni továbbá szüleimnek, barátaimnak, hallgatótársaimnak, szakasztársaimnak, a sok támogatást, buzdítást mellyel támogattak, és bíztattak a munkám során.

“Ha arra törekszel, hogy az örök mértéket kövesd: ne botránkozz azokon, kik nem erre igyekeznek, hanem törekvéseik ingadozva ágaznak a sokféle véges és változó mérték között. Ne azt nézd, hogy mijük nincsen, hanem mijük van: mert még a legnyomorultabbnak is van olyan lelki kincse, mely belőled hiányzik. Kifogásolni, fölényeskedni bárki tud. Tanulj meg mindenkitől tanulni.”

(Weöres Sándor)

Irodalomjegyzék

1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről
1978. évi IV. törvény Miniszteri indokolás
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
2012. évi C. törvény Miniszteri indokolás
1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről
1878. évi V. törvény – Csemegi kódex
1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról
1997. évi XLI. törvény a halászatról és a horgászatról
2013. évi CII. törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről
1997. évi CLVI. törvény a közhasznú szervezetekről
2004. évi X. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és a hozzá kapcsolódó jogszabályok módosításáról
2008. évi LXXXIV. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról
- 3/2001. (II.23.) KÖM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet az állatkert és az állatotthon létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól
- 8/1999. (VIII.13.) KÖM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet a veszélyes állatokról és tartásuk engedélyezésének részletes szabályairól
- Dr. Berkes György: Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára
- Balogh Ágnes, Hornyák Szabolcs, Makai Lajos Az új Büntetőtörvénykönyv magyarázata (kommentár a 2012. évi C. törvényhez)
- Blaskó Béla, Miklós Irén, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László Büntetőjog különös rész I. - 2013
- A magyar jogrendszer átalakulása - Paulovics Anita: Az állatvédelem jogi szabályozása Új Btk. kommentár 5. kötet, Különös Rész
- (főszerk. Dr. Polt Péter) Nemzeti Közszerkölátati és Tankönyvkiadó, Budapest, 2013.
- Dr. Polt Péter: A környezet és természet elleni bűncselekmények, 35. – 40. oldal
- Dr. Balogh István: Az állatvédelem egyes kérdéseiről
- Zoltán Ödön: Dolgok és állatok 912. – 917. oldal
- <http://www.herosz.hu/rolunk?lang=hu>

<http://www.allatvedo.atw.hu/allatvedelmitorveny.htm>

www.police.hu

<http://kutya.hu/Cikk.aspx?id=4446>

<http://www.parameter.sk/rovat/regio/2008/10/28/allatkinzas-e-libatomes>

www.debrecebijogimuhely.hu – Bárándy Gergely: Az állatkínzás jelene és jövője

<http://www.letenyemedia.hu/cikkek/balaton-orvhalasz-bukott-le-a-hetvegen.html>

David DeGrazia: Az állatok jogai

1762/2008. számú büntető elvi határozat

8/2014. számú büntető elvi döntés

BH 2011. 331.

Mellékletek

Rendőri eljárásban regisztrált állatkínzás (266/B. §) <u>bűncselekmények</u> számának alakulása elkövetés helye (megye) szerinti bontásban a 2010-2013. évi ENyÜBS adatok alapján. (A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. tv. szerint befejezett nyomozások vonatkozásában)				
Elkövetés helye (megye)	2010	2011	2012	2013
Budapest	31	47	47	68
Baranya	33	30	18	30
Bács - Kiskun	56	44	40	30
Békés	28	72	41	11
Borsod - Abaúj - Zemplén	409	68	55	50
Csongrád	36	50	33	29
Fejér	28	39	30	26
Győr - Moson - Sopron	12	29	26	18
Hajdú - Bihar	33	35	39	27
Heves	26	29	32	24
Komárom - Esztergom	23	27	37	24
Nógrád	15	33	19	44
Pest	179	110	72	70
Somogy	68	40	58	40
Szabolcs - Szatmár - Bereg	44	68	83	103
Jász - Nagykun - Szolnok	45	40	56	30
Tolna	33	31	34	27
Vas	13	16	8	9
Veszprém	28	15	65	31
Zala	16	13	21	24
Összesen:	1156	836	814	715

**Rendőri eljárásban regisztrált állatkínzás (244. §) bűncselekmények számának alakulása
elkövetés helye (megye) szerinti bontásban a 2013. VII-XII. havi ENyÜBS adatok alapján.
(A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. tv. szerint befejezett nyomozások
vonatkozásában)**

Elkövetés helye (megye)	2013
Budapest	9
Baranya	4
Bács - Kiskun	9
Békés	1
Borsod - Abaúj - Zemplén	16
Csongrád	12
Fejér	7
Győr - Moson - Sopron	7
Hajdú - Bihar	7
Heves	2
Komárom - Esztergom	3
Nógrád	4
Pest	21
Somogy	13
Szabolcs - Szatmár - Bereg	14
Jász - Nagykun - Szolnok	3
Tolna	6
Vas	3
Veszprém	7
Zala	2
Ismeretlen	1
Összesen:	151

**Rendőri eljárásban regisztrált vádemelésekkel lezárt nyomozások számának alakulása
állatkínzások (266/B. §) tekintetében az elkövetés helye (megye) szerinti bontásban a 2010-
2013. évi ENyÜBS adatok alapján.
(A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. tv. szerint befejezett nyomozások
vonatkozásában)**

Elkövetés helye (megye)	2010	2011	2012	2013
Budapest	16	7	5	38
Baranya	14	6	3	11
Bács - Kiskun	23	23	17	17
Békés	12	57	22	1
Borsod - Abaúj - Zemplén	390	44	31	27
Csongrád	20	15	11	17
Fejér	5	19	7	13
Győr - Moson - Sopron	3	4	14	10
Hajdú - Bihar	16	8	12	15
Heves	16	18	15	10
Komárom - Esztergom	10	10	10	11
Nógrád	4	21	9	36
Pest	144	55	22	26
Somogy	35	19	26	16
Szabolcs - Szatmár - Bereg	24	36	32	57
Jász - Nagykun - Szolnok	23	18	28	12
Tolna	16	13	10	13
Vas	7	4	4	4
Veszprém	18	7	36	24
Zala	6	6	6	11
Összesen:	802	390	320	369

**Rendőri eljárásban regisztrált vádemelésekkel lezárt nyomozások számának alakulása
állatkínzások (244. §) tekintetében az elkövetés helye (megye) szerinti bontásban a 2013.
VII-XII. havi ENyÜBS adatok alapján.
(A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. tv. szerint befejezett nyomozások
vonatkozásában)**

Elkövetés helye (megye)	2013
Budapest	0
Baranya	1
Bács - Kiskun	4
Békés	1
Borsod - Abaúj - Zemplén	11
Csongrád	2
Fejér	1
Győr - Moson - Sopron	4
Hajdú - Bihar	2
Heves	0
Komárom - Esztergom	1
Nógrád	2
Pest	10
Somogy	4
Szabolcs - Szatmár - Bereg	3
Jász - Nagykun - Szolnok	2
Tolna	1
Vas	1
Veszprém	1
Zala	1
Összesen:	52

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

Amely létrejött egyrészről az Állatvédőrség Alapítvány (székhelye: 2330 Dunaharaszti, Széchenyi u. 67. szám) képviseli: Hoványi Balázs kuratóriumi elnök (a továbbiakban: Alapítvány),

másrészről az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Főigazgatóság (székhelye: 1139 Budapest, Teve u. 4-6.) képviseli: Dr. Petőfi Attila r. dandártábornok, bűnügyi főigazgató (a továbbiakban: ORFK Bűnügyi Főigazgatóság)

(a továbbiakban együttesen: Felek) között az alulírott helyen és időben az alábbiak szerint részletezett tartalommal.

1. Az együttműködés célja

A Felek együttműködésének célja az állatkínzás és a természetkárosítás elleni összehangolt, hatékony fellépés.

2. Feladatok és kötelezettségek

2. 1. Az együttműködés keretében az Állatvédőrség Alapítvány vállalja, hogy

- a) felkérésre az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság által készített dokumentumokat (például stratégiák, illetve módosításai, utasítások, intézkedések) véleményezi;
- b) nemzetközi kutatásokról, felmérésekről, jó gyakorlatokról szóló anyagokat eljuttatja az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság részére;
- c) amennyiben a bűnügyi szolgálati ág számára releváns állatvédelmi képzésekről, konferenciákról, pályázatokról értesülnek, azokról tájékoztatja az ORFK Bűnügyi Főigazgatóságot.

2. 2. Az együttműködés keretében az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság vállalja, hogy

- a) az Állatvédőrség Alapítványtól kapott tájékoztatást központilag az illetékes rendőri szervek részére hozzáférhetővé teszi;
- b) a természetkárosítással, illetőleg az állatkínzással kapcsolatos bűncselekmények vonatkozásában szerzett szakmai tapasztalatok átadásával támogatja az Alapítvány munkáját;
- c) évente személyesen tájékoztatja az Alapítványt az említett bűncselekményekkel kapcsolatban az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság által tapasztalt újdonságokról, az elkövetési magatartás és módszerek változásairól.

2. 3. Az együttműködés keretében a Felek vállalják, hogy

- a) folyamatosan tájékoztatják egymást az állatkínzás és természetkárosítás bűncselekmények területén bekövetkezett változásokról;
- b) megküldik egymásnak az előbbi tárgykörben készített elemzéseiket, tanulmányaikat, helyzetértékeléseiket;
- c) szükség esetén szakmai megbeszéléseket, az eljáró állomány megfelelő felkészítését célzó egyeztetéseket, konferenciákat szerveznek;
- d) legalább évente közös helyzetértékelést tartanak;
- e) gondoskodnak a megállapodásban foglalt feladataik végrehajtását biztosító belső szabályok megalkotásáról.

2. 4. A jelen megállapodásban foglaltak végrehajtására a Felek

- a) az Alapítvány részéről Hoványi Balázs kuratóriumi elnököt,
- b) az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság részéről az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztály Gazdaságvédelmi és Pénzhamisítás Elleni Osztályát jelölik ki.

3. Záró rendelkezések

- 3. 1. Jelen megállapodás csak írásban módosítható.
- 3. 2. Jelen megállapodást a Felek határozatlan időre kötik meg, melyet bármelyik Fél jogosult – a másik Félhez intézett írásbeli nyilatkozat útján, indokolás nélkül – 3 hónapos felmondási idővel felmondani.
- 3. 3. Jelen megállapodás az aláírást követő napon lép hatályba.

Budapest, 2012. május

Dr. Petőfi Attila r. dandártábornok
elnök

bűnügyi főigazgató

Hoványi Balázs kuratóriumi

Állatvédőrség Alapítvány